

KMO Kompas 2011
Hoe sterk presteert uw
onderneming op financieel vlak?

Welkom

Wij stellen u graag onze zevende editie van het Deloitte Fiduciaire KMO Kompas voor.

Het KMO Kompas 2011 vergelijkt de financiële prestatie van de Belgische kmo in 2010 met deze voor het uitbarsten van de crisis (2007). Hoe heeft de Belgische kmo de voorbije crisisjaren doorworsteld? En vooral, staat de Belgische kmo klaar om een eventuele nieuwe crisis te verwerken?

Net zoals de voorbije jaren baseren we ons op zowel publieke als niet-publieke gegevens en dit voor meer dan 2400 ondernemingen uit ons klantenbestand.

Ook dit jaar bieden we u graag een kwalitatieve en relevante benchmark van uw eigen onderneming aan. Wij nodigen u uit contact op te nemen met het Deloitte Fiduciairekantoor uit uw regio voor een verdere bespreking van het KMO Kompas 2011 én een diepgaande analyse van de financiële slagkracht van uw onderneming.

Meer gedetailleerde informatie vindt u op onze website www.kmokompas.be.

Veel leesplezier!

Nikolaas Tahon
Partner Deloitte Fiduciaire

De 10 kengetallen

Evaluatie van ...	Ratio	Definitie	Opmerking
Reële solvabiliteit	$\frac{\text{Reëel eigen vermogen}}{\text{Totaal vermogen}}$	$\frac{\text{Eigen vermogen} + \text{rekeningen-courant}}{\text{Totaal vermogen}}$	De creditrekeningen-courant (R/C) van aandeelhouders, vennoten, bestuurders of zaakvoerders worden als bijna-eigen vermogen beschouwd.
Terugbetalingscapaciteit	Dekking van de financiële verplichtingen op korte termijn door de netto-operationele cashflow	$\frac{\text{Netto-operationele cashflow}}{\text{Langetermijschulden die binnen het jaar vervallen} + \text{netto-intrest op vreemd vermogen (exclusief intrest rekeningen-courant)}}$	De netto-operationele cashflow is de nettocashflow na belastingen die de onderneming uit haar bedrijfsactiviteit genereert, zonder rekening te houden met de kosten van financiering of opbrengst van financiële beleggingen.
Liquiditeit	Current ratio	$\frac{\text{(Gecorrigeerde) vlottende activa}}{\text{(Gecorrigeerd) vreemd vermogen op korte termijn}}$	Zowel in teller als in noemer houden we geen rekening met de rekeningen-courant van aandeelhouders en bedrijfsleiders.
Behoefte aan werkkapitaal	$\frac{\text{Behoefte aan bedrijfskapitaal}}{\text{Bedrijfsopbrengsten}}$	$\frac{\text{Voorraad} + (\text{operationele vorderingen} - \text{operationele schulden}) \text{ op korte termijn}}{\text{Bedrijfsopbrengsten}}$	Behoefte aan bedrijfskapitaal: exclusief R/C en voorschotten van zaakvoerders/bestuurders. Bedrijfsopbrengsten, exclusief recuperatie van sociale lasten.
Zuivere toegevoegde waardedemarge	$\frac{\text{Zuivere toegevoegde waarde}}{\text{Bedrijfsopbrengsten}}$	$\frac{\text{Bedrijfsopbrengsten} - \text{aankopen} - \text{externe diensten en diverse goederen}}{\text{Bedrijfsopbrengsten}}$	De zuivere toegevoegde waarde houdt geen rekening met de recuperatie van sociale lasten, de interimkosten en de bestuurdersvergoedingen. Deze drie posten beschouwen we hier immers als loonkosten.

Evaluatie van ...	Ratio	Definitie	Opmerking
Arbeidsintensiteit van toegevoegde waarde	$\frac{\text{Loonlast}}{\text{Zuivere toegevoegde waarde}}$	$\frac{\text{Reële loonlast}}{\text{Zuivere toegevoegde waarde}}$	De reële loonlast is de loonlast vermeerderd met de interimkosten en bestuurdersvergoedingen. De recuperatie 'sociale lasten werkgever' brengen we in min van de loonlast.
Kapitaalintensiteit van toegevoegde waarde	$\frac{\text{Zuivere toegevoegde waarde}}{\text{Bruto-materiële vaste activa}}$	$\frac{\text{Zuivere toegevoegde waarde}}{\text{Bruto-materiële vaste activa}}$	De bruto-materiële vaste activa worden gevormd door de aanschaffingswaarde van de materiële vaste activa, nodig voor de courante exploitatie.
Operationeel rendement	$\frac{\text{EBITDA}}{\text{Omzet}}$	$\frac{\text{EBITDA}}{\text{Omzet}}$	EBITDA (Earnings before interest, taxes, depreciation and amortization) elimineert de impact van de financiering, toegepaste waarderingsmethodes en het belastingregime op het resultaat van de onderneming en vormt zo een uitstekende basis om het rendement van ondernemingen met elkaar te vergelijken.
Financiële nettorendement	Nettorendement	$\frac{\text{Nettowinst + netto-intrestlast op rekeningen-courant}}{\text{Reëel eigen vermogen}}$	Vermits wij in deze studie de R/C en voorschotten van bestuurders als eigen vermogen beschouwen, brengen we de vergoeding die deze ontvangen hier niet als een kost, maar als een quasidividend in rekening.
Winstgevendheid van de ingezette middelen	ROCE (Return on capital employed)	$\frac{\text{EBIT}}{\text{Reëel eigen vermogen + intrestdragend vreemd vermogen}}$	EBIT = Earnings before interests and taxes (operationeel resultaat)

Staat de Belgische kmo klaar om een nieuwe crisis te verwerken?

Het KMO Kompas 2011 vergelijkt de financiële prestatie van de Belgische kmo in 2010 met deze voor het uitbarsten van de crisis (2007). Hoe heeft de Belgische kmo de voorbije crisisjaren doorgeworsteld? Staat de Belgische kmo klaar om een eventuele nieuwe crisis te verwerken?

We bestuderen hierbij achtereenvolgens:

- De evolutie van de omzet, het operationele en het financiële rendement
- Heeft de crisis de kmo's aangezet tot een beter beheer van het werkkapitaal?
- In welke mate kan de Belgische kmo haar terugbetalingsverplichtingen aan haar bankiers nakomen?
- Is het investeringsgedrag van de Belgische kmo sterk beïnvloed door de crisis?
- De dividendpolitiek
- De evolutie van de waarde van de Belgische kmo door de crisisjaren heen.

De voorbije 3 jaar heeft slechts 41% van de ondernemingen een reële omzetgroei kunnen realiseren.

In 2010 bereikt noch omzet, noch rendement opnieuw het niveau van voor de crisis

Reële omzetsdaling

De voorbije 3 jaar heeft slechts 41% van de ondernemingen¹ een reële omzetgroei – waarbij de groei de inflatie overtreft – kunnen realiseren. Maar liefst 49% van de kmo's is daarentegen geconfronteerd met een omzetsdaling. 10% van de kmo's heeft de voorbije 3 jaar wel een omzetgroei gerealiseerd, doch kleiner dan de gemiddelde inflatievoet. Mede door de recordinflatiecijfers van 2008, zijn de consumptieprijsen de voorbije 3 jaar immers met gemiddeld 6,72% gestegen. Bij deze laatste categorie bedrijven kunnen we dan ook slechts over een nominale omzetgroei spreken.

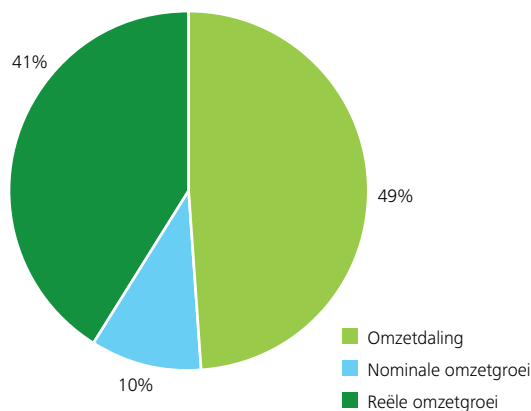
De industriële ondernemingen hebben de zwaarste klappen gekregen. Maar liefst 62% van de industriële bedrijven is geconfronteerd met een omzetsdaling. De

mediaanonderneming noteert een omzetsdaling van 8%. Een kwart van de industriële ondernemingen zag de omzet zelfs met 26% of meer slinken.

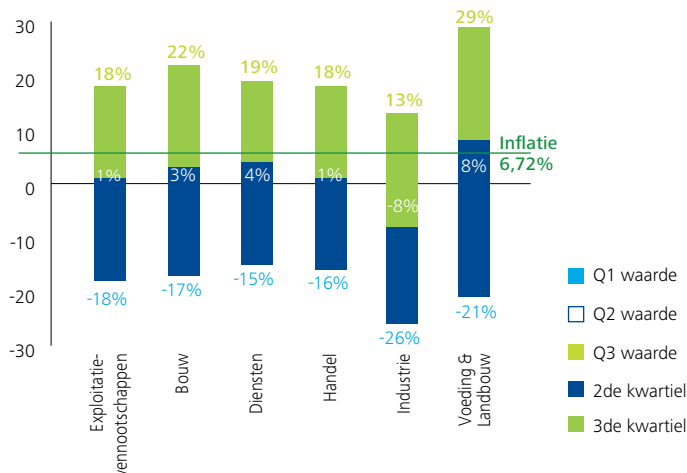
De doorsnee-kmo binnen de sector voeding & landbouw realiseert als enige een reële omzetgroei. De omzet groeide er gemiddeld met 8%. Een kwart van de bedrijven binnen de sector noteert zelfs een omzetstijging van 29% of meer.

In 2010 bedroeg de gemiddelde omzet per personeelslid 253.654 EUR, wat een stijging van 11% ten opzichte van 2009 betekent. Ook hier noteren we sterke sectorale verschillen. De handel scoort het hoogst met 365.169 EUR per VTE; de dienstensector het laagst met 177.027 EUR omzet per VTE.

Omzetevolutie 2010 versus 2007

Omzetevolutie 2010 versus 2007

¹ We beperken ons hier tot een bespreking van de exploitatievennootschappen. Deze analyse is immers niet relevant voor management-, holding- en patrimoniumvennootschappen.

Na 2 crisisjaren, herneemt het rendement

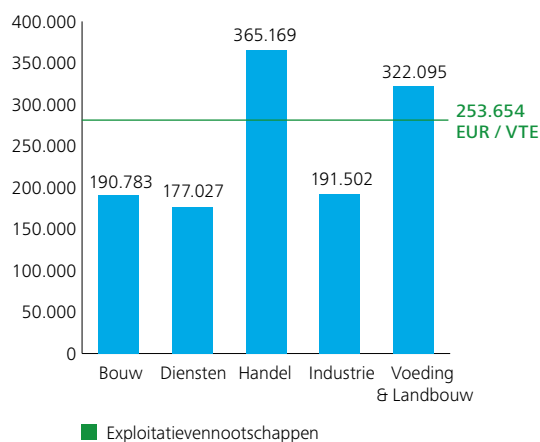
Na 2 zwakke jaren, is in 2010 zowel het operationele rendement (EBITDA/omzet), als het financiële nettorendement en de return on capital employed (ROCE) opnieuw fors gestegen. De doorsnee-kmo wist echter nog niet de superrendementen - zoals behaald in 2007- te evenaren. In 2010 is voor het eerst in 3 jaar het aantal ondernemingen met een negatief rendement opnieuw gedaald.

% kmo	2007	2008	2009	2010
EBITDA/omzet <0%	10,3%	11,4%	14,0%	10,4%
Financiële nettorendement <0%	20,2%	22,1%	26,2%	20,9%
(ROCE) <0%	23,2%	24,5%	28,4%	24,2%

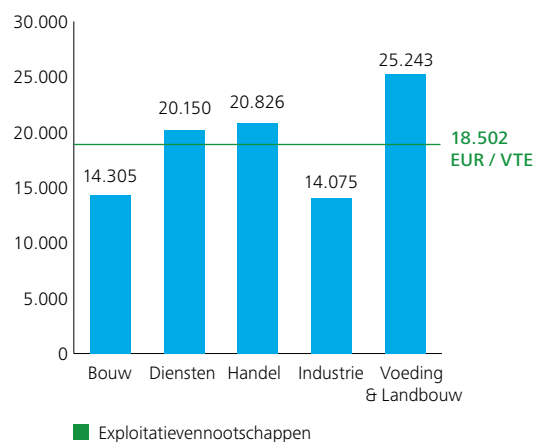
In 2009 zag de doorsnee-exploitatievennootschap nog de EBITDA op omzet wegzakken tot 7,7%. In 2010 daarentegen wist de doorsnee-kmo een operationeel rendement van 8,5% te realiseren. Deze trend stellen we vast binnen alle sectoren, met uitzondering van de dienstensector en de houtsector waar de EBITDA op omzet het voorbije jaar nog verder weggezakt is.

Het operationele rendement in verhouding tot het personeelseffectief is het voorbije jaar trouwens met gemiddeld 18% gestegen van 15.721 EUR tot 18.502 EUR. Deze stijging is niet alleen te danken aan een omzetgroei, maar ook aan een doorgedreven kostenbewaking en het meer efficiënt inzetten van de beschikbare middelen. De doorsnee-kmo binnen de dienstensector, de handel evenals binnen de voeding

Omzet per VTE - mediaanwaarden (Q2)

EBITDA per VTE - mediaanwaarden (Q2)

& landbouw noteert trouwens een EBITDA per VTE van meer dan 20.000 EUR. Dit in tegenstelling tot de industriële ondernemingen, waar de doorsnee-kmo 14.075 EUR per VTE noteert. Opmerkelijk is dat het operationele rendement per VTE in kleine ondernemingen (< 10 VTE) meer dan dubbel zo groot is als in grote ondernemingen (> 50 VTE): 23.678 EUR / VTE versus 11.295 EUR / VTE.

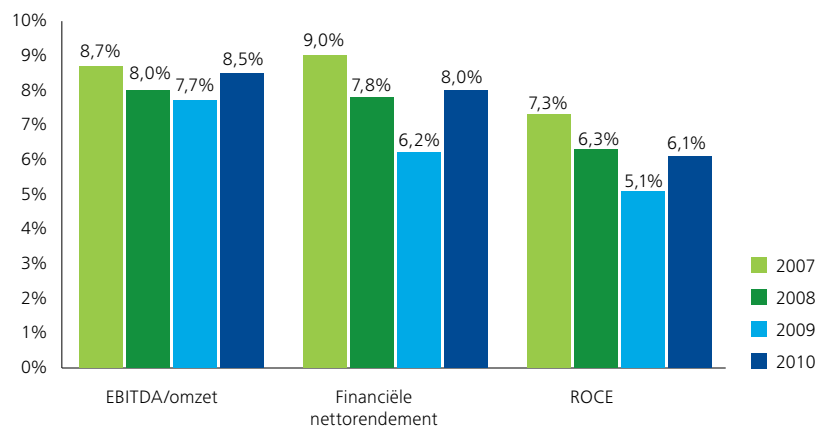
Het voorbije jaar zag de doorsnee-kmo trouwens ook het financiële nettorendement met 1,8% stijgen tot 8%. De recordcijfers van 9% en meer in 2006 en 2007 zijn hiermee echter nog lang niet geëvenaard.

De return on capital employed geeft de winstgevendheid voor de aandeelhouders en andere geldverschaffers (banken en leasingmaatschappijen) weer. Het voorbije

Mediaanwaarden (Q2)	2007	2008	2009	2010
Intrestvoet OLO 10 jaar (1)	4,52%	3,81%	3,81%	4,00%
ROCE Q2 (2)	7,30%	6,30%	5,10%	6,10%
Risicopremie (2)-(1)	2,78%	2,49%	1,29%	2,10%
% kmo: ROCE < intrestvoet OLO 10 jaar	39,80%	39,80%	45,10%	40,20%

jaar heeft elke 100 EUR geïnvesteerd in een Belgische kmo een brutorendement van gemiddeld 6,1% opgeleverd. Rekening houdend met een risicovrije intrestvoet van 4%, genereert de mediaanonderneming dus een risicopremie van 2,1%. In 2009 was deze risicopremie historisch laag en bedroeg die maar 1,29%. Het voorbije jaar is het aantal ondernemingen met een ROCEE, die kleiner is dan de opbrengst van een risicoloze belegging, opnieuw gedaald van 45,1% tot 40,2%.

Evolutie rendement - mediaanwaarden (Q2)

Strikter beheer behoefte bedrijfskapitaal

De behoefte aan bedrijfskapitaal is de voorbije 3 jaar minimaal gedaald van 7,8% tot 7,5%. ¹Opmerkelijk is dat de doorsnee-kmo de verschillende componenten die de uiteindelijke behoefte aan bedrijfskapitaal bepalen, nu strikter opvolgt:

Mediaanwaarden	2007	2008	2009	2010
Behoeftebedrijfskapitaal / Bedrijfsopbrengsten	7,8%	8,4%	7,7%	7,5%
Voorraad / Totaal actief	18,4%	17,6%	18,0%	16,7%
Kortetermijnvorderingen / Totaal actief	23,1%	22,2%	20,0%	20,8%

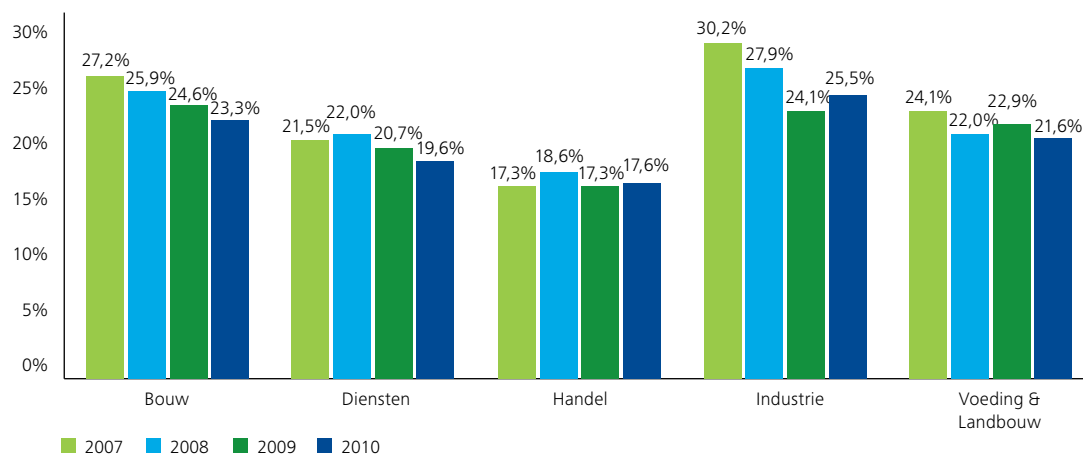
enerzijds het niveau van de aangehouden voorraad en anderzijds de openstaande vorderingen op korte termijn (voornamelijk toegestaan klantenkrediet). Bij de gemiddelde onderneming daalde het aandeel van de vorderingen op korte termijn in het totale actief ² van 23,1% eind 2007 tot 20,8% eind 2010. Ook binnen de verschillende sectoren is dit het geval, met uitzondering van de handel. Hier heeft deze component zich gestabiliseerd rond de 17% à 18%.

Ook het verschil tussen grote en kleine ondernemingen valt op. Hoewel de verhouding kortetermijnvorderingen in het totaal actief bij grote ondernemingen (> 50 VTE) de voorbije jaren het sterkst is afgebouwd, is deze nog steeds 5 keer groter dan bij ondernemingen die geen personeel tewerkstellen. Concreet spreken we over een daling van 34,8% in 2007 tot 28,2% in 2010.

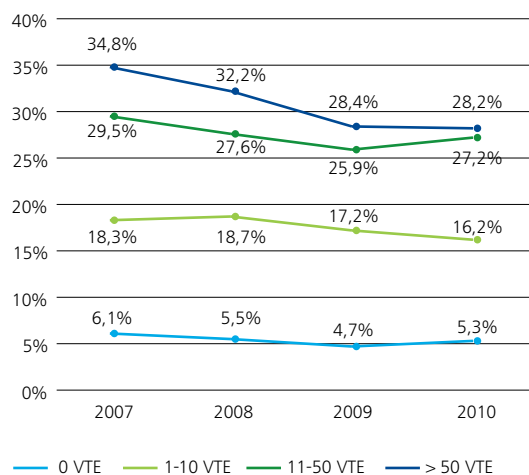
¹ We beperken ons hier tot een bespreking van de exploitatievennootschappen. Deze analyse is immers niet relevant voor management-, holding- en patrimoniumvennootschappen.

² Exclusief vorderingen in rekeningen-courant

Kortetermijnvorderingen / Totale activa - mediaanwaarden (Q2)

Kortetermijnvorderingen / Totale activa i.f.v. personeelseffectief (Q2)

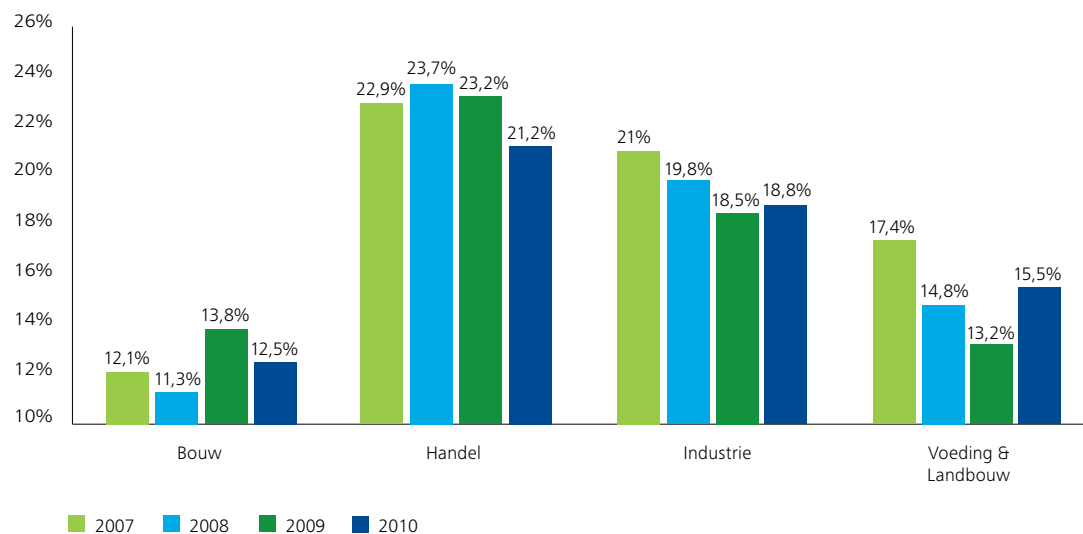

Daar waar de doorsnee-exploitatievennootschap nog een voorraadniveau (voorraad t.o.v. balanstotaal) noteerde van 18,4% eind 2007, is deze in 2010 afgenomen tot 16,7%. Oudere ondernemingen houden gemiddeld een grotere voorraad aan dan jongere bedrijven, maar hebben deze de voorbije 3 jaar sterker afgebouwd. Dit resulteerde in een daling van de stocks in verhouding tot het totale actief van 24,1% tot 19,7%.

Opnieuw noteren we sterke sectorale verschillen. Voornamelijk de sectoren 'industrie' en 'voeding & landbouw' hebben hun stocks systematisch afgebouwd: de industriële onderneming van 21% eind 2007 tot 18,8% eind 2010; de voeding & landbouw van 17,4% eind 2007 tot 15,5% eind 2010.

We kunnen dus concluderen dat de kmo's de voorbije jaren belangrijke inspanningen geleverd hebben om hun behoefte aan bedrijfskapitaal te optimaliseren.

Evolutie voorraad in totale activa - mediaanwaarden (Q2)

Terugbetalingscapaciteit quasi hersteld, handel en dienstsector scoren opvallend goed

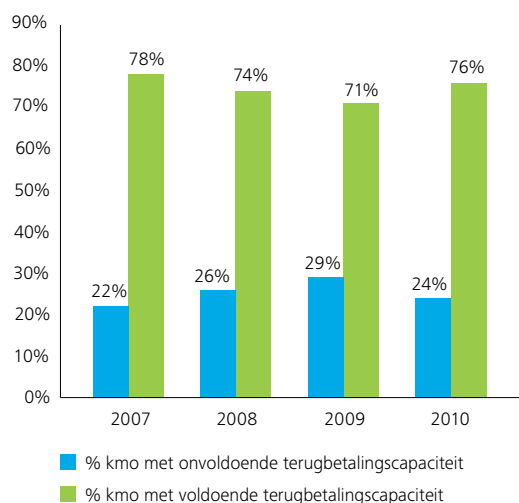
Het aantal ondernemingen¹ dat een beroep doet op een bankfinanciering blijft schommelen rond de 70%. We merken echter wel enkele sectorale verschillen op. Zo daalt het aantal dienstenondernemingen met bankschulden van 67% eind 2007 tot 62% eind 2010. Ook het aantal handelsvennootschappen dat een beroep doet op bancaire vermogen is in dezelfde periode gedaald van 74% tot 70%. Dit terwijl het aantal ondernemingen met financiële schulden in de bouwsector steeg van 69% tot 73%. Ook het aantal industriële ondernemingen dat zich financiert met bankschulden is de voorbije drie jaar gestegen van 75% tot 79%.

De vraag rijst dan ook of deze ondernemingen nog voldoende netto-operationele cashflow genereren om hun financiële verplichtingen (aflossing van schulden en interestlasten) te kunnen nakomen.

Terwijl vorig jaar nog 29% van de kmo's hun financiële verplichtingen niet meer kon nakomen, is dit aantal in 2010 gedaald tot 24%. Ten opzichte van 2007 bevindt zich echter nog steeds 2% meer ondernemingen in de 'gevaarzone'.

% kmo met financiële schulden	2007	2008	2009	2010
Bouw	69%	65%	72%	73%
Diensten	67%	65%	64%	62%
Handel	74%	72%	72%	70%
Industrie	75%	76%	76%	79%
Voeding & landbouw	66%	63%	62%	65%

Terugbetalingscapaciteit exploitatievennootschappen

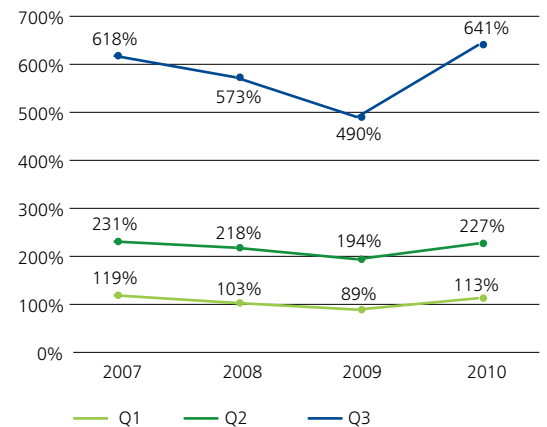

¹ We beperken ons hier tot een bespreking van de exploitatievennootschappen. Deze analyse is immers niet relevant voor management-, holding- en patrimoniumvennootschappen.

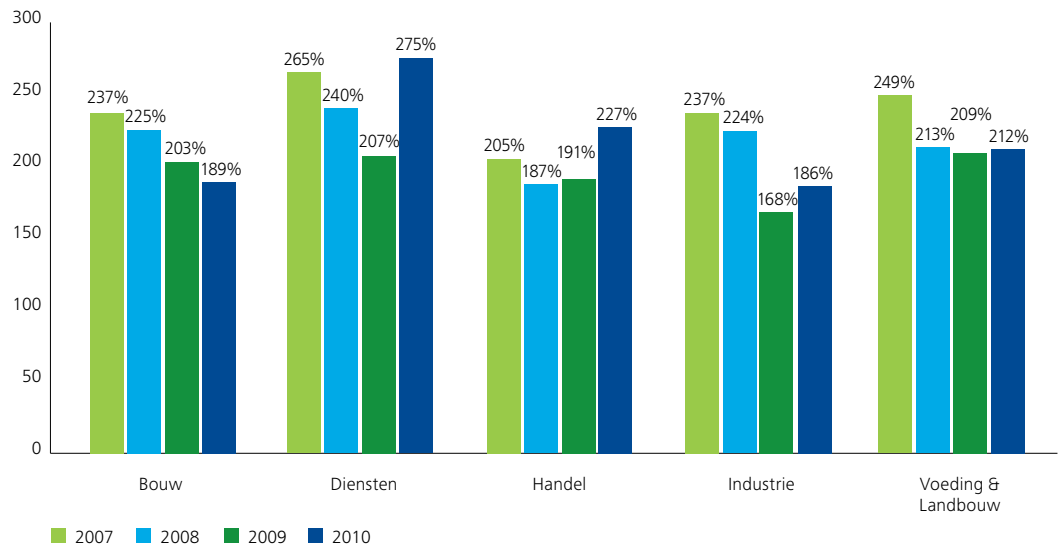
Begin 2007 noteerde de doorsnee-exploitatie-kmo nog een terugbetalingscapaciteit van 231%. In 2008 is deze gedaald tot 218%. In 2009 zelfs tot 194%. Eind 2010 noteerde de mediaanonderneming opnieuw een terugbetalingscapaciteit van 227%. Hiermee positioneert de terugbetalingscapaciteit van de doorsnee-kmo zich op het eerste gezicht opnieuw op het niveau van voor de financieel-economische crisis.

Binnen de bouwsector is het voorbije jaar de terugbetalingscapaciteit echter nog verder afgekald van 203% eind 2009 tot 189% eind 2010. Eind 2010 noteren de industriële ondernemingen de kleinste terugbetalingscapaciteit met een mediaanwaarde van 186%.

Evolutie terugbetalingscapaciteit exploitatievennootschappen

Evolutie terugbetalingscapaciteit - mediaanwaarden (Q2)

Investeringsbeleid: voorzichtigheid troef

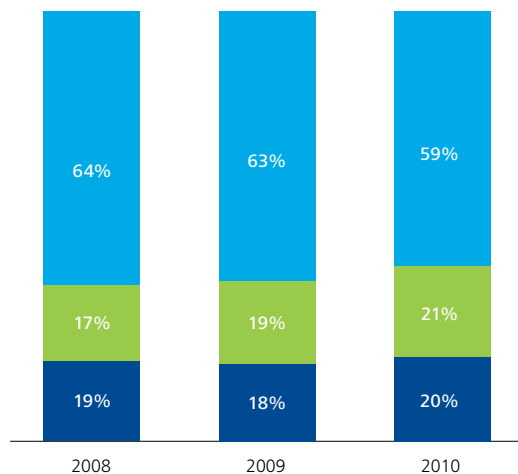
De grafiek hiernaast toont aan dat het aantal ondernemingen dat het voorbije jaar geïnvesteerd heeft, gedaald is ten opzichte van 2008 en 2009. Bovendien is ook het gemiddelde investeringsbedrag van de investerende exploitatievennootschap de voorbije 3 jaar gedaald van 51.467 EUR in 2008 over 47.409 EUR in 2009 tot 46.525 EUR in 2010.

Het zijn voornamelijk de jongere ondernemingen die voorzichtigheidshalve investeringen uitgesteld hebben. Het omgekeerde geldt voor de ondernemingen ouder dan 25 jaar, die hun investeringsbudget de voorbije jaren geleidelijk opgetrokken hebben van gemiddeld 72.289 EUR in 2008 tot 82.544 EUR in 2010.

Gerealiseerde investeringen - mediaanwaarden (Q2)

Leeftijd	2008	2009	2010
< 10 jaar	35.547	32.992	32.184
11-25 jaar	56.326	47.602	45.305
> 25 jaar	72.289	74.368	82.544

Evolutie investeringsbeleid

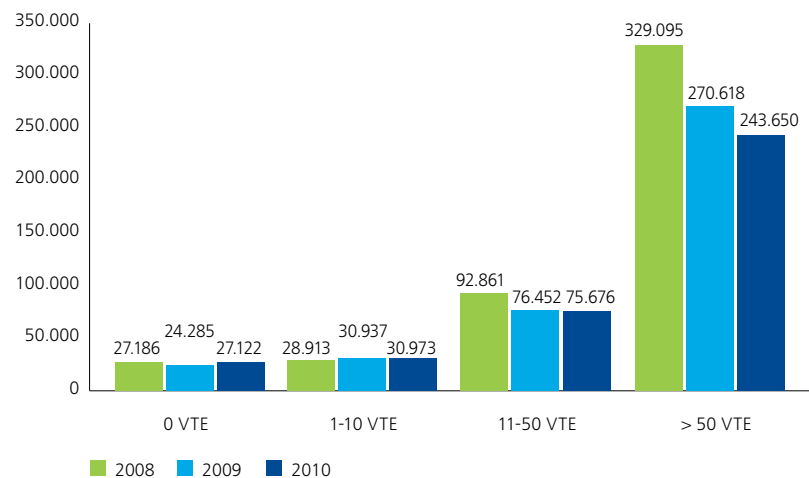

- % kmo die netto desinvesteren
- % kmo status quo
- % kmo die netto investeren

Het investeringsgedrag verschilt bovendien sterk naargelang de grootte van de vennootschap. Ondernemingen met meer dan 50 voltijdse equivalenten investeren tot 3 keer meer dan de kleinere vennootschappen. Al heeft deze groep

bedrijven haar investeringbudget in 2009 gemiddeld met 18% teruggeschoefd en in 2010 nogmaals met 10%. Bedrijven die minder dan 10 personen tewerkstellen houden er daarentegen een vrij stabiel investeringsgedrag op na.

Investissements réalisés - valeurs médianes (Q2)

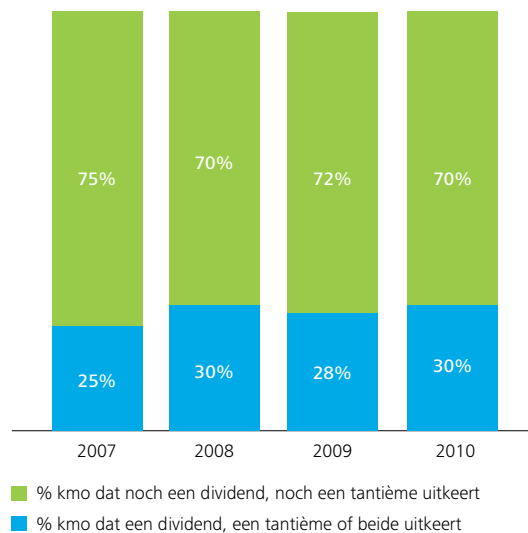
70% van de winstgevende kmo's reserveert alle winsten

In 2007 heeft een kwart van de winstgevende bedrijven een dividend of tantième uitgekeerd. In 2010 keerden drie op de tien ondernemingen een gedeelte van de winst uit aan haar aandeelhouders en/of bedrijfsleiders. Eind 2010 bedroeg het gemiddelde dividend 133.333 EUR.

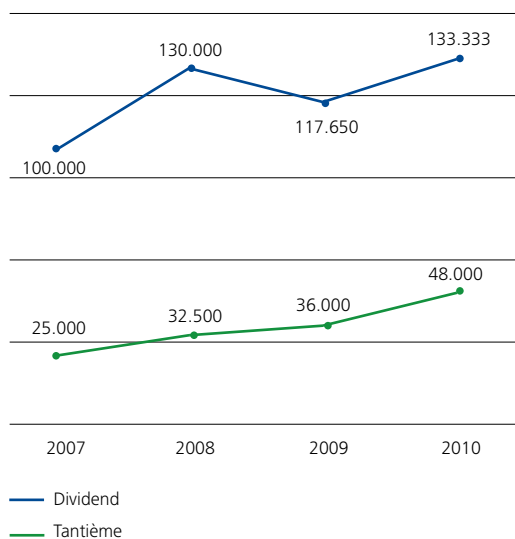
Mede door het massaal reserveren van de winsten, heeft het reëel eigen vermogen - dit is het eigen vermogen verhoogd met het bijna-eigen vermogen, zijnde

achtergestelde leningen en rekeningen-courant van aandeelhouders en bestuurders - de voorbije 3 jaar quasi stand gehouden. Eind 2009 noteerde de gemiddelde exploitatievennootschap een reëel eigen vermogen van 49,3% ten opzichte van 47,2% eind 2007. In 2010 heeft de doorsnee-kmo deze reserves enigszins moeten aanspreken, waardoor het reëel eigen vermogen minimaal gedaald is tot 48,9%.

Evolutie winstuitkering

Winstuitkering - mediaanwaarden (Q2)

De voorbije 3 jaar heeft 55% van de bedrijfsleiders de waarde van hun onderneming zien dalen

We bestuderen de waarde van de Belgische kmo aan de hand van volgende multiple:

$$\text{Waarde} = (\text{EBITDA} \times \text{multiple}) + \text{nettokaspositie}$$

Hierbij fluctueert de multiple in tijd en wordt deze door tal van economische parameters beïnvloed.

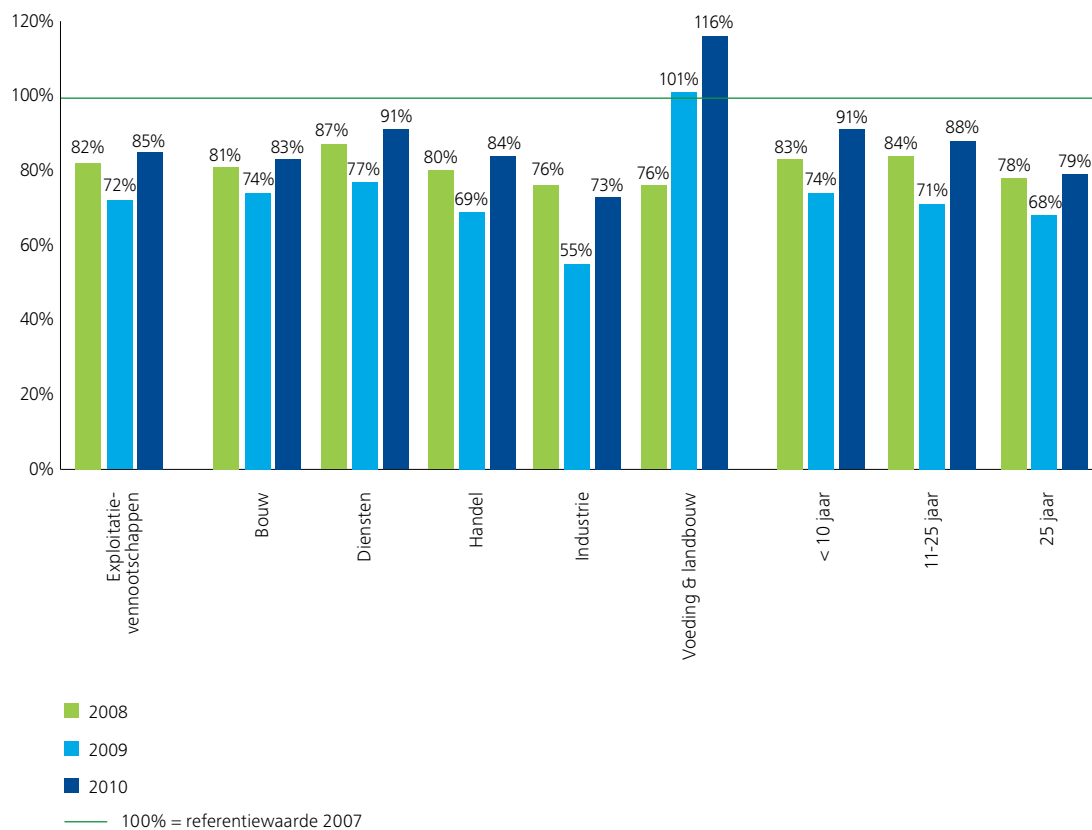
Ten opzichte van 2007 is de waarde van de doorsnee-onderneming de voorbije 3 jaar met 9% gedaald. De gemiddelde exploitatievennootschap zag haar waarde zelfs met 15% of meer krimpen. Een kwart van de kmo's noteert bovendien een waardeverlies van minstens 64%.

Toch duiden deze cijfers op een eerste waardeherstel. In 2009 was de helft van de ondernemingen immers nog geconfronteerd met een waardedaling van minstens 28% ten opzichte van 2007. Een kwart van de bedrijven noteerde toen zelfs een waardeverlies van 72% of meer.

De industriële ondernemingen zijn het hardst getroffen. De helft van deze ondernemingen noteerde de voorbije 3 jaar een waardeverlies van 27%. Ook de bouw en de handel hebben zware klappen gekregen. De mediaanonderneming boekt hier respectievelijk een waardeverlies van 17% en 16%. De doorsnee-kmo binnen de dienstensector wist haar waardeverlies te beperken tot 'maar' 9%. Alleen binnen de voeding & landbouw zag de doorsnee-kmo haar waarde in drie jaar tijd stijgen met 16%.

De impact van de crisis op de waarde van oudere ondernemingen is aanzienlijk groter dan bij jongere ondernemingen. Eind 2010 noteren de ondernemingen ouder dan 25 jaar een waardeverlies van gemiddeld 21%. Bij de doorsnee-kmo jonger dan 10 jaar is het waardeverlies beperkt tot 9%.

Evolutie waarde Belgische kmo sedert 2007

De financiële performantie van de exploitatievennootschappen

De tabellen hieronder geven een overzicht van de Q-waarden voor de 10 kengetallen van de exploitatievennootschappen. De eerste tabel geeft een overzicht van de Q1-, Q2- en de Q3-waarden ¹ voor de periode 30/09/2010 - 31/03/2011.

De tweede tabel brengt een samenvatting van de Q2- of mediaanwaarden voor de voorbije 4 jaar.

¹ Q1 = percentiel 25: 25% van de ondernemingen presteert minder goed, 75% scoort beter.
Q2 = percentiel 50: De prestatie van de mediaanonderneming. De helft van de ondernemingen scoort zwakker, de helft beter.
Q3 = percentiel 75: 75% van de ondernemingen presteert zwakker, 25% scoort beter.

30/09/2010 - 31/03/2011	Q1	Q2	Q3
Reëel eigen vermogen / Totaalvermogen	26,1%	48,9%	71,5%
Terugbetalingscapaciteit	112,5%	226,9%	641,0%
Current ratio	100,9%	163,4%	310,8%
Behoefte bedrijfskapitaal / Bedrijfsopbrengsten	19,7%	7,5%	-2,3%
Toegevoegde waarde / Bedrijfsopbrengsten	18,8%	36,3%	57,4%
Loonlast / Toegevoegde waarde	84,0%	71,0%	55,9%
Toegevoegde waarde / Bruto-materiële vaste activa	28,5%	59,7%	129,4%
EBITDA / Omzet	3,3%	8,5%	19,4%
Financiële nettorendement	0,8%	8,0%	20,7%
Return on capital employed	0,2%	6,1%	15,7%

Mediaanwaarden (Q2)	2007	2008	2009	2010
Reëel eigen vermogen / Totaalvermogen	47,2%	49,3%	49,3%	48,9%
Terugbetalingscapaciteit	231,1%	217,6%	194,2%	226,9%
Current ratio	156,1%	164,3%	162,3%	163,4%
Behoefte bedrijfskapitaal / Bedrijfsopbrengsten	7,8%	8,4%	7,7%	7,5%
Toegevoegde waarde / Bedrijfsopbrengsten	34,1%	34,9%	35,5%	36,3%
Loonlast / Toegevoegde waarde	68,8%	70,4%	72,4%	71,0%
Toegevoegde waarde / Bruto-materiële vaste activa	64,2%	62,7%	60,4%	59,7%
EBITDA / Omzet	8,7%	8,0%	7,7%	8,5%
Financiële nettorendement	9,0%	7,8%	6,2%	8,0%
Return on capital employed	7,3%	6,3%	5,1%	6,1%

De financiële performantie van een aantal belangrijke sectoren

Sector: Diensten	30/09/2010-31/03/2011			Mediaanwaarden (Q2)			
	Q1	Q2	Q3	2007	2008	2009	2010
Reëel eigen vermogen / Totaalvermogen	27,1%	51,3%	77,9%	52,4%	54,1%	55,4%	51,3%
Terugbetalingscapaciteit	129,7%	274,5%	823,6%	264,6%	239,5%	207,4%	274,5%
Current ratio	95,1%	170,2%	364,8%	159,3%	170,8%	165,7%	170,2%
Behoefte bedrijfskapitaal / Bedrijfsopbrengsten	14,1%	3,4%	-6,0%	3,6%	2,5%	2,4%	3,4%
Toegevoegde waarde / Bedrijfsopbrengsten	40,3%	60,4%	74,5%	59,1%	59,3%	60,1%	60,4%
Loonlast / Toegevoegde waarde	85,3%	72,0%	55,8%	69,1%	73,3%	74,3%	72,0%
Toegevoegde waarde / Bruto-materiële vaste activa	28,9%	66,1%	193,2%	75,5%	78,6%	72,3%	66,1%
EBITDA / Omzet	6,6%	17,2%	34,4%	18,0%	16,1%	17,7%	17,2%
Financiële nettorendement	1,6%	9,5%	24,7%	9,9%	9,2%	8,4%	9,5%
Return on capital employed	0,3%	6,9%	18,8%	7,5%	7,1%	6,7%	6,9%

Subsector: Transport & Logistiek	30/09/2010-31/03/2011			Mediaanwaarden (Q2)			
	Q1	Q2	Q3	2007	2008	2009	2010
Reëel eigen vermogen / Totaalvermogen	24,1%	48,0%	75,1%	39,8%	46,6%	47,0%	48,0%
Terugbetalingscapaciteit	97,9%	187,8%	666,7%	194,1%	146,0%	136,5%	187,8%
Current ratio	85,4%	148,9%	227,8%	121,3%	120,2%	144,0%	148,9%
Behoefte bedrijfskapitaal / Bedrijfsopbrengsten	11,6%	7,0%	-1,4%	4,8%	3,9%	2,6%	7,0%
Toegevoegde waarde / Bedrijfsopbrengsten	31,5%	45,2%	62,3%	49,9%	49,7%	49,4%	45,2%
Loonlast / Toegevoegde waarde	82,6%	69,5%	58,4%	68,4%	74,3%	71,9%	69,5%
Toegevoegde waarde / Bruto-materiële vaste activa	29,1%	50,3%	111,3%	53,7%	51,0%	48,5%	50,3%
EBITDA / Omzet	5,7%	11,7%	19,6%	12,9%	12,1%	13,1%	11,7%
Financiële nettorendement	2,0%	7,8%	15,4%	10,4%	7,0%	4,4%	7,8%
Return on capital employed	-0,6%	5,6%	11,6%	5,7%	4,6%	4,2%	5,6%

Sector: Bouw	30/09/2010-31/03/2011			Mediaanwaarden (Q2)			
	Q1	Q2	Q3	2007	2008	2009	2010
Reëel eigen vermogen / Totaalvermogen	24,7%	50,4%	70,2%	45,6%	46,4%	44,7%	50,4%
Terugbetalingscapaciteit	93,9%	189,1%	582,8%	236,6%	224,7%	203,4%	189,1%
Current ratio	112,7%	165,1%	278,1%	148,7%	151,2%	145,5%	165,1%
Behoefte bedrijfskapitaal / Bedrijfsopbrengsten	19,8%	9,1%	0,0%	10,9%	10,1%	11,4%	9,1%
Toegevoegde waarde / Bedrijfsopbrengsten	26,6%	38,1%	49,4%	33,5%	35,2%	34,2%	38,1%
Loonlast / Toegevoegde waarde	84,2%	73,3%	57,4%	71,9%	71,5%	73,5%	73,3%
Toegevoegde waarde / Bruto-materiële vaste activa	29,5%	64,8%	126,1%	80,8%	76,8%	77,7%	64,8%
EBITDA / Omzet	4,4%	9,1%	17,7%	8,2%	8,1%	8,5%	9,1%
Financiële nettorendement	0,7%	7,1%	18,4%	8,9%	7,6%	7,0%	7,1%
Return on capital employed	-0,6%	4,6%	12,4%	6,5%	5,5%	4,7%	4,6%

Sector: Handel	30/09/2010-31/03/2011			Mediaanwaarden (Q2)			
	Q1	Q2	Q3	2007	2008	2009	2010
Reëel eigen vermogen / Totaalvermogen	26,1%	47,8%	66,9%	46,0%	46,4%	47,5%	47,8%
Terugbetalingscapaciteit	114,0%	227,1%	550,3%	205,0%	187,0%	190,8%	227,1%
Current ratio	93,6%	155,7%	272,2%	156,5%	165,2%	151,9%	155,7%
Behoefte bedrijfskapitaal / Bedrijfsopbrengsten	19,5%	7,0%	-2,7%	7,3%	8,4%	7,5%	7,0%
Toegevoegde waarde / Bedrijfsopbrengsten	11,6%	19,6%	34,1%	20,3%	20,0%	19,8%	19,6%
Loonlast / Toegevoegde waarde	81,8%	68,7%	53,6%	68,2%	69,2%	70,4%	68,7%
Toegevoegde waarde / Bruto-materiële vaste activa	33,0%	64,3%	123,0%	64,9%	62,3%	61,5%	64,3%
EBITDA / Omzet	2,0%	5,2%	11,0%	5,6%	4,8%	4,9%	5,2%
Financiële nettorendement	0,8%	7,4%	22,3%	8,5%	7,4%	6,4%	7,4%
Return on capital employed	1,0%	6,4%	16,4%	7,3%	6,3%	4,7%	6,4%

Subsector: Kleinhandel	30/09/2010-31/03/2011			Mediaanwaarden (Q2)			
	Q1	Q2	Q3	2007	2008	2009	2010
Reëel eigen vermogen / Totaalvermogen	25,8%	45,2%	65,4%	47,1%	47,0%	44,5%	45,2%
Terugbetalingscapaciteit	104,8%	208,8%	493,0%	211,6%	197,3%	183,4%	208,8%
Current ratio	97,7%	156,3%	287,7%	168,2%	175,4%	150,7%	156,3%
Behoefte bedrijfskapitaal / Bedrijfsopbrengsten	16,3%	6,2%	-2,4%	7,6%	8,5%	6,5%	6,2%
Toegevoegde waarde / Bedrijfsopbrengsten	11,3%	18,0%	27,1%	18,8%	18,7%	17,8%	18,0%
Loonlast / Toegevoegde waarde	80,5%	69,4%	55,3%	69,1%	69,6%	70,6%	69,4%
Toegevoegde waarde / Bruto-materiële vaste activa	33,6%	60,2%	118,5%	62,1%	58,7%	58,0%	60,2%
EBITDA / Omzet	2,0%	4,8%	10,2%	5,1%	4,4%	4,4%	4,8%
Financiële nettorendement	0,9%	8,5%	23,1%	9,0%	8,1%	6,7%	8,5%
Return on capital employed	1,2%	7,2%	17,2%	6,9%	7,1%	5,1%	7,2%

Subsector: Groothandel	30/09/2010-31/03/2011			Mediaanwaarden (Q2)			
	Q1	Q2	Q3	2007	2008	2009	2010
Reëel eigen vermogen / Totaalvermogen	33,2%	52,9%	69,1%	41,8%	46,6%	51,3%	52,9%
Terugbetalingscapaciteit	149,0%	326,6%	892,7%	219,7%	201,2%	215,5%	326,6%
Current ratio	112,5%	172,4%	278,5%	157,9%	174,5%	179,1%	172,4%
Behoefte bedrijfskapitaal / Bedrijfsopbrengsten	25,6%	13,4%	3,0%	10,7%	12,9%	14,6%	13,4%
Toegevoegde waarde / Bedrijfsopbrengsten	10,0%	17,2%	26,7%	17,1%	17,1%	17,8%	17,2%
Loonlast / Toegevoegde waarde	81,1%	64,7%	49,2%	65,4%	68,2%	67,9%	64,7%
Toegevoegde waarde / Bruto-materiële vaste activa	34,4%	73,8%	147,3%	72,6%	71,3%	69,9%	73,8%
EBITDA / Omzet	1,9%	5,6%	10,1%	5,3%	4,9%	4,5%	5,6%
Financiële nettorendement	1,4%	7,6%	21,8%	8,4%	7,3%	6,8%	7,6%
Return on capital employed	1,7%	7,1%	16,9%	8,9%	7,5%	5,3%	7,1%

Sector: Industrie	30/09/2010-31/03/2011			Mediaanwaarden (Q2)			
	Q1	Q2	Q3	2007	2008	2009	2010
Reëel eigen vermogen / Totaalvermogen	26,8%	44,4%	66,1%	41,5%	43,8%	47,3%	44,4%
Terugbetalingscapaciteit	102,0%	185,7%	484,9%	236,9%	223,5%	168,4%	185,7%
Current ratio	109,2%	183,1%	336,1%	157,6%	164,3%	191,2%	183,1%
Behoefte bedrijfskapitaal / Bedrijfsopbrengsten	26,3%	16,0%	7,2%	15,3%	15,3%	16,5%	16,0%
Toegevoegde waarde / Bedrijfsopbrengsten	25,0%	36,9%	48,4%	35,9%	34,5%	36,7%	36,9%
Loonlast / Toegevoegde waarde	86,7%	74,6%	59,7%	71,2%	71,3%	75,3%	74,6%
Toegevoegde waarde / Bruto-materiële vaste activa	27,3%	46,9%	88,4%	54,0%	52,8%	47,7%	46,9%
EBITDA / Omzet	3,4%	6,9%	15,0%	8,1%	7,8%	6,9%	6,9%
Financiële nettorendement	0,3%	7,1%	14,8%	8,9%	7,2%	4,1%	7,1%
Return on capital employed	0,5%	5,5%	12,0%	7,3%	5,9%	3,8%	5,5%

Subsector: Grafische sector	30/09/2010-31/03/2011			Mediaanwaarden (Q2)			
	Q1	Q2	Q3	2007	2008	2009	2010
Reëel eigen vermogen / Totaalvermogen	17,7%	38,1%	55,5%	29,7%	38,6%	41,1%	38,1%
Terugbetalingscapaciteit	102,0%	156,3%	372,3%	143,3%	126,4%	114,9%	156,3%
Current ratio	81,3%	127,1%	299,6%	128,2%	127,0%	201,7%	127,1%
Behoefte bedrijfskapitaal / Bedrijfsopbrengsten	22,1%	10,6%	6,7%	13,9%	9,4%	9,9%	10,6%
Toegevoegde waarde / Bedrijfsopbrengsten	29,4%	38,5%	49,9%	41,6%	40,6%	39,6%	38,5%
Loonlast / Toegevoegde waarde	84,0%	76,8%	56,5%	75,7%	69,7%	73,0%	76,8%
Toegevoegde waarde / Bruto-materiële vaste activa	27,3%	32,8%	57,2%	36,9%	42,2%	35,3%	32,8%
EBITDA / Omzet	4,6%	8,4%	20,2%	9,9%	11,8%	7,8%	8,4%
Financiële nettorendement	-1,1%	4,3%	18,6%	3,1%	4,6%	2,6%	4,3%
Return on capital employed	0,7%	6,1%	11,7%	1,5%	3,8%	2,9%	6,1%

Subsector: Hout	30/09/2010-31/03/2011			Mediaanwaarden (Q2)			
	Q1	Q2	Q3	2007	2008	2009	2010
Reëel eigen vermogen / Totaalvermogen	21,5%	42,6%	68,9%	44,4%	33,0%	41,8%	42,6%
Terugbetalingscapaciteit	112,8%	178,4%	466,6%	245,1%	217,5%	230,8%	178,4%
Current ratio	110,7%	188,6%	386,0%	173,3%	160,0%	180,3%	188,6%
Behoefte bedrijfskapitaal / Bedrijfsopbrengsten	29,3%	17,0%	9,9%	14,4%	14,5%	15,5%	17,0%
Toegevoegde waarde / Bedrijfsopbrengsten	20,0%	34,1%	45,8%	29,1%	32,9%	35,8%	34,1%
Loonlast / Toegevoegde waarde	82,7%	76,4%	61,3%	70,8%	71,0%	75,3%	76,4%
Toegevoegde waarde / Bruto-materiële vaste activa	30,3%	41,5%	88,4%	52,5%	52,3%	49,3%	41,5%
EBITDA / Omzet	3,8%	6,5%	11,8%	7,0%	7,1%	7,7%	6,5%
Financiële nettorendement	-0,6%	6,7%	10,8%	10,8%	8,9%	6,5%	6,7%
Return on capital employed	1,4%	5,5%	10,4%	9,2%	6,0%	6,6%	5,5%

Subsector: Kunststoffen & Chemie	30/09/2010-31/03/2011			Mediaanwaarden (Q2)			
	Q1	Q2	Q3	2007	2008	2009	2010
Reëel eigen vermogen / Totaalvermogen	36,9%	54,1%	65,3%	44,9%	44,1%	53,1%	54,1%
Terugbetalingscapaciteit	139,1%	218,7%	834,8%	297,7%	249,6%	207,2%	218,7%
Current ratio	109,5%	188,3%	293,1%	178,2%	159,7%	193,8%	188,3%
Behoefte bedrijfskapitaal / Bedrijfsopbrengsten	25,4%	18,2%	7,0%	16,0%	16,9%	19,9%	18,2%
Toegevoegde waarde / Bedrijfsopbrengsten	24,7%	30,9%	43,6%	35,6%	30,9%	31,6%	30,9%
Loonlast / Toegevoegde waarde	84,0%	72,8%	56,0%	65,5%	64,1%	69,7%	72,8%
Toegevoegde waarde / Bruto-materiële vaste activa	28,2%	42,9%	67,9%	58,2%	50,1%	41,5%	42,9%
EBITDA / Omzet	3,2%	8,1%	15,5%	11,1%	9,0%	7,6%	8,1%
Financiële nettorendement	1,6%	9,6%	13,3%	9,4%	7,2%	5,5%	9,6%
Return on capital employed	0,9%	7,9%	11,8%	8,1%	8,7%	4,1%	7,9%

Subsector: Metaal	30/09/2010-31/03/2011			Mediaanwaarden (Q2)			
	Q1	Q2	Q3	2007	2008	2009	2010
Reëel eigen vermogen / Totaalvermogen	26,1%	43,2%	66,5%	39,4%	41,4%	42,1%	43,2%
Terugbetalingscapaciteit	93,6%	185,7%	417,6%	238,6%	287,7%	169,8%	185,7%
Current ratio	106,4%	145,0%	309,3%	145,0%	164,3%	170,9%	145,0%
Behoefte bedrijfskapitaal / Bedrijfsopbrengsten	26,4%	17,1%	7,5%	14,1%	14,3%	18,3%	17,1%
Toegevoegde waarde / Bedrijfsopbrengsten	27,2%	38,6%	50,4%	40,8%	38,1%	40,8%	38,6%
Loonlast / Toegevoegde waarde	87,9%	76,8%	64,4%	73,9%	73,7%	80,4%	76,8%
Toegevoegde waarde / Bruto-materiële vaste activa	32,0%	59,7%	112,4%	66,5%	77,0%	63,5%	59,7%
EBITDA / Omzet	2,8%	6,8%	13,8%	8,3%	7,4%	6,8%	6,8%
Financiële nettorendement	0,3%	9,0%	19,3%	11,7%	9,3%	3,3%	9,0%
Return on capital employed	-0,2%	5,5%	13,0%	8,6%	8,1%	3,8%	5,5%

Subsector: Textiel	30/09/2010-31/03/2011			Mediaanwaarden (Q2)			
	Q1	Q2	Q3	2007	2008	2009	2010
Reëel eigen vermogen / Totaalvermogen	35,8%	43,8%	63,0%	48,6%	58,5%	54,5%	43,8%
Terugbetalingscapaciteit	-17,1%	202,6%	284,9%	240,5%	153,1%	115,4%	202,6%
Current ratio	135,1%	198,9%	356,8%	159,4%	196,7%	220,0%	198,9%
Behoefte bedrijfskapitaal / Bedrijfsopbrengsten	38,0%	19,6%	7,6%	26,0%	21,5%	24,8%	19,6%
Toegevoegde waarde / Bedrijfsopbrengsten	17,6%	30,6%	39,1%	29,4%	30,4%	32,8%	30,6%
Loonlast / Toegevoegde waarde	91,2%	76,6%	59,7%	72,0%	79,8%	78,8%	76,6%
Toegevoegde waarde / Bruto-materiële vaste activa	14,9%	32,3%	76,8%	30,1%	32,3%	31,1%	32,3%
EBITDA / Omzet	-0,4%	4,4%	9,3%	5,8%	3,8%	3,4%	4,4%
Financiële nettorendement	0,6%	3,6%	10,1%	1,8%	2,3%	1,8%	3,6%
Return on capital employed	-3,7%	1,5%	4,6%	3,3%	1,7%	1,2%	1,5%

Sector: Voeding & Landbouw	30/09/2010-31/03/2011			Mediaanwaarden (Q2)			
	Q1	Q2	Q3	2007	2008	2009	2010
Reëel eigen vermogen / Totaalvermogen	18,7%	55,6%	81,4%	58,7%	55,3%	52,3%	55,6%
Terugbetalingscapaciteit	99,7%	211,5%	1231,0%	248,8%	212,8%	208,8%	211,5%
Current ratio	101,5%	159,9%	379,4%	159,2%	173,6%	170,6%	159,9%
Behoefte bedrijfskapitaal / Bedrijfsopbrengsten	19,8%	7,6%	2,4%	7,9%	14,6%	12,3%	7,6%
Toegevoegde waarde / Bedrijfsopbrengsten	16,0%	28,6%	41,0%	25,0%	25,6%	28,9%	28,6%
Loonlast / Toegevoegde waarde	79,0%	62,8%	44,7%	60,6%	59,0%	59,3%	62,8%
Toegevoegde waarde / Bruto-materiële vaste activa	20,9%	28,5%	97,6%	34,6%	34,4%	34,3%	28,5%
EBITDA / Omzet	4,6%	10,8%	21,4%	11,0%	10,9%	9,7%	10,8%
Financiële nettorendement	1,3%	8,4%	18,5%	10,9%	8,8%	10,2%	8,4%
Return on capital employed	-0,7%	6,6%	20,9%	7,4%	8,2%	7,2%	6,6%

Hoe sterk presteert uw onderneming op financieel vlak?

Wilt u weten waar uw onderneming zich positioneert? Wij stellen graag het KMO Kompas van uw onderneming op!

Net zoals een zeiler heeft ook u, als ondernemer, een kompas nodig om de koers van uw bedrijf bij te sturen, indien nodig. Het KMO Kompas biedt u de kans om de financiële situatie van uw onderneming in kaart te brengen.

Indien Deloitte Fiduciaire uw jaarrekening niet samenstelt:

U neemt contact op met het Deloitte Fiduciaire kantoor in uw streek. Wij komen graag bij u langs om samen met u uw persoonlijk KMO Kompas op te stellen en te bespreken.

Of u voert uw gegevens in op onze website www.kmokompas.be, op basis van de gegevens uit uw proef- en saldibalans. Aan de hand van de door u ingevoerde gegevens, berekenen wij de 10 kengetallen voor uw onderneming. Wij bezorgen u dan de benchmark van uw onderneming.

Indien Deloitte Fiduciaire uw jaarrekening wel samenstelt:

Uw Deloitte Fiduciaire vertrouwenspersoon stelt met veel plezier het KMO Kompas van uw onderneming op.

Deloitte Fiduciaire kent de kmo-wereld als geen ander

Deloitte Fiduciaire is reeds 75 jaar de toonaangevende partner op gebied van accountancy, tax en legal services, mergers en acquisitions, en business & IT voor kmo's.

Deloitte Fiduciaire staat aan de zijde van de ondernemer en biedt de tools om goed gewapend, met een strategische visie op de toekomst, de uitdagingen van vandaag aan te gaan. Het omzetten van de fiscale, juridische en boekhoudkundige complexiteit naar daadkrachtige beleidslijnen wordt steeds belangrijker om de concurrentiepositie van uw bedrijf op peil te houden. Deloitte Fiduciaire begeleidt u in alle facetten hiervan.

Deloitte Fiduciaire heeft daarom een regionaal netwerk van gespecialiseerde consultants uitgebouwd die met een unieke multidisciplinaire visie antwoord geven op uw vragen. Ons klantenbestand van meer dan 5000 Belgische familiebedrijven wordt behartigd door een team van meer dan 450 experts in hun vakgebied. Iedere topadviseur behartigt uw dossier met passie, kennis en inzicht. Dit om u alle ruimte te geven om te doen wat u echt goed doet: ondernemen.

Onze regionale kantoren

Lange Lozanastraat 270
2018 Antwerpen
Tel. 03 800 85 00
Fax 03 800 85 01
kmo-antwerpen@deloitte.be

Blankenbergsesteenweg 161
8000 Brugge
Tel. 050 32 83 00
Fax 050 32 83 01
kmo-brugge@deloitte.be

Chaussée de Courcelles 113
6041 Charleroi (Gosselies)
Tel. 071 34 76 43
Fax 071 34 76 77
pme-charleroi@deloitte.be

Kortrijksesteenweg 1146
9051 Gent
Tel. 09 393 75 85
Fax 09 393 75 80
kmo-gent@deloitte.be

Gouverneur Roppesingel 13
3500 Hasselt
Tel. 011 89 39 00
Fax 011 89 39 01
kmo-hasselt@deloitte.be

President Kennedypark 8a
8500 Kortrijk
Tel. 056 59 44 00
Fax 056 59 44 01
kmo-kortrijk@deloitte.be

Martelarenlaan 38
3010 Leuven (Kessel-Lo)
Tel. 016 31 41 50
Fax 016 31 41 51
kmo-leuven@deloitte.be

Office Park Alleur
Rue Alfred Deponthière 46
4431 Liège (Loncin)
Tel. 04 349 35 35
Fax 04 349 35 59
pme-liege@deloitte.be

Accent Business Park
Kwadestraat 151
8800 Roeselare
Tel. 051 66 47 00
Fax 051 66 47 20
kmo-roeselare@deloitte.be

<http://www.deloitte-fiduciaire.be>

<http://twitter.com/#!/deloittefidu>

[facebook.deloitte-fiduciaire.be](https://facebook.com/deloitte-fiduciaire.be)

Bezoek zeker onze website www.kmokompas.be

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity. Please see www.deloitte.com/about detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.

Deloitte provides audit, tax, consulting, and financial advisory services to public and private clients spanning multiple industries. With a globally connected network of member firms in more than 140 countries, Deloitte brings world-class capabilities and deep local expertise to help clients succeed wherever they operate. Deloitte's approximately 182,000 professionals are committed to becoming the standard of excellence.

This publication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively the "Deloitte Network") is, by means of this publication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte Network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this publication.